

Jogsegélyszolgálatunkhoz évente átlagosan 200-300 új ügyfél fordul. Jellemzően olyan nők, akik a párkapcsolati erőszak testi, lelki, szexuális, gazdasági formáit szenvedték el a múltban, vagy küzdenek vele azóta is. Számos olyan esettel is találkozunk, melynek közvetett vagy közvetlen áldozatai gyerekek. Egyesületünkhöz peres vagy peren kívüli, polgári, büntető vagy közigazgatási eljárások előtt, vagy éppen közben fordulnak segítségért. A sikeres jogérvényesítést azonban akadályozza, hogy számos tévhit kering a bontóperrel, távoltartással, büntetőeljárásokkal kapcsolatban. Ezek a minden alapot nélkülöző információk egyrészt ismerősöktől, barátoktól, családtagoktól, a médiából származhatnak, de az is előfordul, hogy maguk a jogalkalmazó szervek adnak téves felvilágosítást. Gyakran tapasztaljuk azt is, hogy a bántalmazók a legmeggyőzőbb módon vezetnek félre áldozataikat a jogok és kötelességek tekintetében, annak érdekében, hogy számukra kedvező irányba befolyásolják az eljárás menetét. Ezzel a szórólappal abban szeretnénk segíteni, hogy a bántalmazottak valós adatok és tények, a jogszabályoknak megfelelő információk alapján tudják jogaikat, érdekeiket érvényesíteni a különböző eljárások során. A munkánk során leggyakrabban előforduló tévhiteket és ezek cáfolatait gyűjtöttük össze az alábbiakban.



TÉVHIT: Amíg bírósági döntés nem születik a bontóperben, **az anya nem költözhet el a gyerek(ek)kel a közös ingatlanból**, mert a gyerekeket nem viheti önkényesen magával.

TÉNY: A házastársak vagy élettársak bármelyike dönthet úgy, hogy nem kíván tovább együtt élni partnerével. A különélő szülők megállapodása alapján a közös gyerek(ek) az egyik szülő gondozásába kerül(nek) addig is, míg a bíróság döntést hoz ebben a kérdésben. Bántalmazó kapcsolat esetén azonban kevésbé valószínű, hogy a felek között egyetértés lenne a gyerekek feletti szülői felügyeleti jogok gyakorlásában. A párkapcsolati erőszak elkövetői gyakran használják a gyerekeiket eszközként arra, hogy általuk továbbra is hatalmat gyakoroljanak valószínű partnerük felett, ezért jellemző, hogy kérik a szülői felügyeleti jog kizárólagos gyakorlását. Ez azonban nem akadályozza, hogy az anya a gyerekekkel együtt elköltözzön a közös használatú ingatlanból, hiszen amíg a bíróság nem hoz végrehajtható

döntést (ideiglenes intézkedéssel vagy ítélettel) arról, hogy a szülői felügyeleti jogot melyik szülő gyakorolja, a gyereket a szülők bármelyike jogszerűen tartja magánál. Ilyenkor a rendőrség sem avatkozhat bele, hogy a két ugyanolyan joggal rendelkező szülő közt igazságot tegyen és a gyerek átadását kikényszerítse. A kiskorú rejtve vagy titokban tartása kizárólag abban az esetben büntetendő cselekmény, ha végrehajtható hatósági határozattal a gyermeket már valamelyik szülőnél elhelyezték.



TÉVHIT: Ha az anya **elhagyja a közös ingatlant a bontóper alatt, elveszíti a tulajdonjogát és a lakáshasználati jog ellenértékére sem tarthat igényt.**

TÉNY: A közös ingatlan elhagyása semmilyen körülmények között nem befolyásolja a tulajdonjogot, illetve részjogosítványainak gyakorlását a jövőben. A lakáshasználat vagyoni értékének megfelelő térítés pedig csak akkor nem jár, ha a fél önként – nem pedig kényszer, fenyegetés hatására –, a véglegesség szándékával távozott az ingatlanból, szerződésben vállalta a térítés nélküli elköltözést vagy a lakáshasználati jogot a bíróság vonta meg. A közös lakásból elköltöző (elmenekülő) anyának tehát jár a pénzügyi ellenértékezés.



TÉVHIT: A rendőrség csak akkor megy ki családon belüli erőszak esetén a hívásra, ha **„vér folyik”**, egyéb esetek miatt nem.

TÉNY: A 32/2007. (OT 26.) ORFK utasítás, mely a családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról szól, kimondja, hogy ha a családon belüli erőszak körébe tartozó, személy elleni erőszakos cselekmény miatt érkezik bejelentés, a rendőr köteles a helyszínen haladéktalanul megjelenni. Amennyiben tehát a rendőrség azt a tájékoztatást adja, hogy csak akkor megy ki a hívásra, ha vér folyik, azt jogszerűtlenül teszi, és az ORFK utasítás alapján kérhető az azonnali kiszállás.

A jogalkotó több jogintézménnyel – megelőző távoltartás, kapcsolati erőszak bűncselekménye – erősítette azt az állami célkitűzést, hogy a családon belüli erőszak minden formáját korai szakaszban és hatékonyan, lehetőleg megelőző

jelleggel, de ha kell, szigorú büntetéssel sújtva kezeljék a hatóságok. Amikor tehát a rendőrség megtagadja a segítségnyújtást, törvényi kötelességét mulasztja el. Ha a rendőrség eljárását vagy mulasztását kifogásolja, úgy érdemes elkérni az intézkedő vagy nem intézkedő rendőr nevét és szolgálati számát, és panasszal élhet mind a felettese, mind pedig a Független Rendészeti Panasztestület felé (utóbbi esetben 20 napon belül).



TÉVHIT: Az anyák jelentős része **csak azért jelenti fel az apát a kiskorú gyerek elleni szexuális visszaélés miatt, hogy így álljon bosszút az őt ért sérelmekért.**

TÉNY: Nemzetközi kutatások igazolják, hogy a gyermeket érő szexuális cselekményekre vonatkozó hamis vádak aránya 1–2% körül mozog. Ezzel szemben tény az is, hogy az ilyen cselekményeknél mind a felderítetlenség óriási arányú, mind a megindult eljárások eredményessége alacsony, gyakori a megszüntetés már a nyomozati szakaszban. A tévhitek és a hatósági eljárások rendszerhibái erősítik egymást – ami az áldozatok jogérvényesítését rendkívül megnehezíti. A hamis vádolás mítoszához szorosan kapcsolódik a „PAS” („Szülői elidegenítési szindróma”, Gardner) és „DRMMS” („Váláskori rosszindulatú anyaszindróma”, Turkat) Magyarországra is egyre inkább begyűrűző áldiagnózis. Fontos tisztában lenni vele, hogy mindkét tünetegyüttes a tudomány mai állása szerint áldiagnózis és álszindróma. Egy tudományos állítás elfogadásához a módszereinek ellenőrizhetősége és ellenőrzöttsége szükséges, ezeknek sem a „PAS”, sem a „DRMMS” nem felel meg. Emiatt a betegségek nemzetközi diagnosztikai kézikönyvének (DSM) szerkesztőbizottsága elutasította felvételüket a „hivatalosan elismert” betegségek (állapotok) közé.



TÉVHIT: Az apának **joga van hozzá, hogy láthassa a gyerekeit**, kapcsolatot tarthasson velük, függetlenül attól, hogy milyen apa.

TÉNY: A 2014. március 15-én hatályba lépett Polgári Törvénykönyv kimondja, hogy a gyermekétől különélő szülő - ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik - jogosult és köteles gyermekével kapcsolatot tar-

tani. Azonban amíg végrehajtható határozat (ideiglenes intézkedés, ítélet) nem születik az apa és a gyermek közötti kapcsolattartásról, addig a gyermek érdeke dönti el, hogy a kapcsolattartás milyen ritmusban, milyen feltételekkel valósul meg, ha ez egyáltalán indokolt. A bántalmazótól elmenekülő szülő nem köteles a kapcsolattartást biztosítani, ha a gyermek emiatt veszélyeztetve lenne. Tény ugyanakkor az is, hogy az ezzel foglalkozó hatóságok – a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai – a legritkább esetben támogatják megfelelően a gyermekét a bántalmazó apától óvó és így a kapcsolattartást „akadályozó” anyát. Szervezetünk álláspontja szerint egy gyereknek nincsen minden körülmények közt szüksége az apjára, ahhoz, hogy egészséges, teljes értékű felnőtt váljon belőle. Ezzel szemben szüksége van feltétlen szeretetre, biztonságra és bizalomra. Amennyiben a hatósági döntés megszületése előtt célszerűnek látja a különélő szülő számára a kapcsolattartást biztosítását, úgy érdemes ellenőrzött körülmények között, harmadik személy jelenléte mellett lebonyolítani.

• • •

TÉVHIT: A bíróság általában közös szülői felügyeleti jogot ítél meg a szétválást követően, ettől a gyakorlattól csak rendkívüli esetben tér el.

TÉNY: A különélő szülők megállapodásának hiányában a bíróság dönt arról, hogy a szülői felügyeletet melyik szülő gyakorolja. A bíróság nem rendelhet el közös szülői felügyeletet, ha a szülők a közös felügyelet gyakorlásában nem tudnak, nem kívánnak együttműködni. Itt a főszabály az egyik szülő feljogosítása a szülői felügyelet gyakorlására (és egyes jogosultságokat kiegészítésként kaphat a különélő szülő). Ez a szabályozás tartalmilag egyenértékű a korábban gyermekelhelyezésnek nevezett jogintézménnyel. Ha a gyermek a tizennegyedik életévét betöltötte, szülői felügyeletére vonatkozó döntés csak az egyetértésével hozható, kivéve, ha a gyermek választása a fejlődését veszélyezteti.

• • •

TÉVHIT: 15 év együttélés után az ingatlan közös tulajdonba kerül.

TÉNY: Az együttélésnek önmagában nincs hatása az in-

gatlan tulajdonjogára. A korábbi 15 éves – ma már csak 5 éves – együttélési szabály azokra a különvagyoni vagyontárgyakra érvényes, amelyek a szokásos mértékű berendezési, felszerelési tárgyak körébe tartoznak.

• • •

TÉVHIT: Az ingatlan tulajdonjoga olyan arányban illeti meg a házasfeleket vagy élettársakat, amilyen arányban az ingatlan nyilvántartásba bejegyzésre kerültek.

TÉNY: Az ingatlan nyilvántartásban szereplő adatok külső, harmadik fél felé igazolják a tulajdoni viszonyokat. A házassági vagyonjogban azonban a tényleges tulajdoni arányok eltérhetnek az ingatlan nyilvántartásban rögzítettől. Ha a nyilvántartásban feltüntetett tulajdoni arány eltér a valós helyzettől, úgy perben tudják a jogszerű állapotot helyreállítani, az ingatlan nyilvántartásban szereplő adatot módosítani. Főszabályként házasfelek esetén egyenlő arányban, élettársak esetén a közreműködés arányában keletkezik közös tulajdon. Erről a felek házassági vagyonjogi szerződésben rendelkezhetnek, de a bíróság is köteles vita esetén feltárni a valós tulajdoni arányokat.

• • •

TÉVHIT: Megelőző távoltartást nem lehet kérni volt élettárs ellen, illetve abban az esetben, ha nem közös lakásban laknak a felek.

TÉNY: 2014. március 15-től a volt élettárssal szemben is elrendelhető a megelőző távoltartás. A távoltartásnak nem feltétele az együttélés. Együttélők esetén viszont még a bántalmazó kizárólagos tulajdonát képező ingatlanból is távol tartható az erőszakos fél, ha van közös gyerek vagy a bántalmazott a szívésségi lakáshasználaton kívül bármilyen jogcímmel rendelkezik az ott tartózkodásra.

www.patent.org

Kérjük támogassa a bántalmazott nők és gyerekek jogsegélyszolgálatát!

Adószám: 18192249-1-41

Bankszámlaszám: 10918001-00000069-60330007
(UniCredit Bank)

Készült a Nyílt Társadalom Alapítványok támogatásával 2014-ben

NŐK JOGGA

sorozat

Tények és tévhitek a partnerkapcsolati erőszakkal érintett jogi eljárások kapcsán

PATENT



Patriarchátust
Ellenzők Társasága

www.patent.org

www.nokjoga.hu

A nők elleni erőszak és diszkrimináció bármely formája ellen az áldozatot védelem illeti meg. Ez minden nő emberi joga.